

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

*Кафедра туризму географічного факультету
Кафедра країнознавства і міжнародного туризму
факультету міжнародних відносин*
**WYŻSZA SZKOŁA SPOŁECZNO-PRZYRODNICZA
IM. WINCENTEGO POLA W LUBLINIE
ЕКОЛОГО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФОНД**

*360-річчю
Львівського національного університету
імені Івана Франка
присвячуємо*

**ГЕОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА І ТУРИЗМ:
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

Матеріали
XV Міжнародної наукової конференції

Львів
8 жовтня 2021 р.

Львів – 2021

УДК 338.48(4)

Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід / Матеріали XV Міжнародної наукової конференції. – Львів, 2021. – 326 с.

Матеріали наукової конференції охоплюють особливості реалізації державної політики в галузі туризму, розробки туристичного продукту, економічного забезпечення туризму, просторового поширення туристичних ресурсів, специфіки підготовки фахівців для туристичної галузі, розвиток спеціалізованих видів туризму, історію туризму.

Авторами збірника є провідні вчені та молоді науковці України, Польщі, Білорусі, Словаччини, Італії та США.

Рецензенти:

Мальська М.П., д-р екон. наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка

Антонюк Н.В., д-р істор. наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка

Dolecki Leopold, dr hab., prof.WSSP, prodziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu, Wyższa Szkoła Społeczno-Przyrodnicza im. W.Poła w Lublinie

Кравців В.С., д-р екон. наук, професор, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.Долішнього» НАНУ

Шульц С.Л., д-р екон. наук, професор, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.Долішнього» НАНУ

канд. екон. наук: Мандюк Н.Л.

канд. геогр. наук: Біланюк В.І., Каднічанський Д.А., Гамкало М.З., Романів П.В., Безручко Л. С., Пандяк І.Г.

Рекомендовано до друку Вченою Радою географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 7 від 22.09.2021 р.)

Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей. Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2021
© Автори статей, 2021

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
IVAN FRANKO NATIONAL UNIVERSITY OF L'VIV
Tourism department of the geography faculty
Department of regional studies and international tourism
of the faculty of international relations
WINCENT POL UNIVERSITY IN LUBLIN
ECOLOGICAL AND GEOGRAPHICAL FUND**

*Dedicated
to the 360th anniversary
of Ivan Franko National University of Lviv*

**GEOGRAPHY, ECONOMICS AND TOURISM:
NATIONAL AND INTERNATIONAL EXPERIENCE**

Proceedings of XV International Scientific Conference

Lviv
October 8, 2021

L'viv 2021

Geography, Economics and Tourism: national and international experience // The Proceedings of XV International Scientific Conference. – L'viv: Ivan Franko National University of L'viv Publishing Center, 2021. - 326 p.

The materials of the scientific conference cover the peculiarities of state policy in the sphere of tourism, development of tourist product, economic aspects of tourism, spatial development of tourist resources, peculiarities of training specialists for tourism industry, development of specialized types of tourism.

The authors of the collection of articles are renowned scientists and young researchers from Ukraine, Poland, Belarus, Slovakia, Italy and USA.

Reviewers:

Doctors of Sciences (Economy): M. Malska, profesor, Ivan Franko National University of Lviv

Doctor of Sciences (History): N. Antonuk, profesor, Ivan Franko National University of Lviv

Doctor of Sciences: Dolecki Leopold, profesor, Vincent Pol university in Lublin

Doctors of Sciences (Economy): V. Kravtsiv, profesor, Institute of Regional Research named after M.I. Dolishniy

Doctors of Sciences (Economy): S. Shul'ts, profesor, Institute of Regional Research named after M.I. Dolishniy

Candidates of Sciences (Economics): N.Mandyuk.

Candidates of Sciences (Geography): V. Bilanyuk, D. Kadnichansky, P. Romaniv, M.Hamkalo, L. Bezruchko, I.Pandiak.

Recommended for publication by the Scientific Board of the Geography Faculty of the Ivan Franko National University of Lviv №7, 22.09.2021.

The authors of the published materials take all responsibility for the facts, quotations, proper names, statistical data and other information.

The point of view of the editorial board does not always coincide with authors' position.

© Ivan Franko National University of Lviv, 2021

© Autors of the articles, 2021

ЗМІСТ

Альтгайм Любов ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ САНАТОРНО-КУРОРТНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ У РОКИ ПАНДЕМІЇ COVID-19	11
Антонюк Наталія, Краєвська Оксана МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ І ГЛОБАЛІЗАЦІЯ	16
Безручко Любомир, Філь Марія, Білоус Софія, Тиханович Євген ВПЛИВ COVID-19 НА ГАСТРОТУРИСТИЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ У М. ЛЬВОВІ	21
Біланюк Ольга, Гайдаєнко Яна ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ТУРИСТИЧНУ ІНДУСТРІЮ ГРЕЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ	26
Білецький Мирослав, Тиханович Євген, Котик Любомир ДЕРЕВ'ЯНІ ЦЕРКВИ СУДОВОВИШНЯНЩИНИ ЯК ДЕСТИНАЦІЇ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ	31
Білоус Софія, Венчак Софія ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ТА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ....	37
Бордун Ореста, Гінда Вікторія ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИННИХ ТУРІВ В УКРАЇНІ	42
Бригілевич Галина СУЧАСНА ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ....	45
Бучко Жанна, Скутар Тетяна, Паламарчук Дарія ЧЕРНІВЦІ ЯК ЛІТЕРАТУРНО-ТУРИСТИЧНА ДЕСТИНАЦІЯ	48
George W. White THE IMPACT OF COVID-19 ON SOUTH DAKOTA'S TOURISM INDUSTRY	53
Гудзеляк Ірина, Влах Мирослава КОЛОРИСТИКА ЯК ЧИННИК ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ МІСЬКОГО ПРОСТОРУ	55
Войтків Петро, Стрілецька Васирина СУЧАСНИЙ СТАН ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ПРИРОДООХОРОННОГО, РЕКРЕАЦІЙНОГО ТА ІСТОРИКО- КУЛЬТУРНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ПУСТОМИТІВСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	59
Волкова Ірина, Понтас Дарія РОЗВИТОК САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	64
Гаталяк Оксана, Ганич Наталія, Монастирський Володимир ОФІЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО СТАТИСТИКИ ТУРИЗМУ В ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ: ТРУДНОЩІ ОЦІНКИ ТА ГАРМОНІЗАЦІЯ З МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ.....	70
Гнатів Наталія, Пшик Олеся ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	75

4. International Tourism Highlights. Volume 19 • Issue 3 • May 2021. World Tourism Organization (UNWTO), 6-12. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/wtobarometereng.2021.19.1.1>

5. Protocol for Arrivals in Greece. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://travel.gov.gr/#/>

ДЕРЕВ'ЯНІ ЦЕРКВИ СУДОВОВИШНЯНЩИНИ ЯК ДЕСТИНАЦІЇ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ

Мирослав Білецький, Євген Тиханович, Любов Котик
Львівський національний університет імені Івана Франка
Львів, Україна

Українська сакральна дерев'яна архітектура є визнаним туристичним об'єктом держави. Вона входить до світової історико-культурної спадщини ЮНЕСКО [4, 7] та на рівні з природо-географічними та замково-фортифікаційними об'єктами формує туристичний бренд України. Відомими дестинаціями є дерев'яні сакральні споруди Передкарпаття — Церква Св. Юра (м. Дрогобич), Церква Св. Трійці (м. Жовква), Церква Св. Духа (с. Потелич), Бойківщини — Церква Собору Пресвятої Богородиці (с. Матків), Гуцульщини — Церква Різдва Богородиці (с. Нижній Вербіж), Закарпаття — Церква Вознесіння Господнього (с. Ясіня), Церква Св. Михайла (с. Ужок), Буковини — Церква Успіння Пресвятої Богородиці (с. Валява), Церква Св. Василя (с. Конятин), Опілля — Церква Зішестя Св. Духа (м. Рогатин) та ін. Водночас незаслужено обділеною увагою, малодослідженою й слабопредставленою на туристичній карті регіону є дерев'яна сакральна архітектура українського Надсяння. Доцільність її популяризації зумовлена вигідністю транспортно-географічного положення — близькість розташування до туристичного центру регіону — м. Львова й кордону із Польщею та архітектурно-історичною винятковістю. Стилістична унікальність робить дерев'яні сакральні споруди українського Надсяння цікавими для архітекторів, істориків, мистецтвознавців, теологів, туристів вихідного дня, екскурсійних туристів націлених на

пізнання культури й історії рідного краю, мандрівників поціновувачів автентичності та місцевого колориту.

Однією з територіальних громад утворених у межах Надсяння є Судово-Вишнянська об'єднана територіальна громада, яка охоплює 18 сільських населених пунктів та м. Судова Вишня; характеризується компактністю, високою густотою населення та значним показником сезонної трудової міграції [9]; має диверсифіковану структуру господарства з пріоритетом розвитку агровиробництва та промисловості будівельних матеріалів; орієнтується на модернізацію соціальної сфери, зокрема транспорту, освіти, туризму; визначається історично сформованим брендом території – м. Судова Вишня.

Перспективи розвитку туризму громади вбачаються у підтримці функціонування історико-культурних об'єктів сільських населених пунктів краю, популяризації потенціалу та реновації архітектурних споруд м. Судова Вишня [8, 9], залученню в рекреаційну діяльність водних та лісових ресурсів громади, формування осередків агротуризму та зеленого туризму [3] тощо. На часі є розвиток екскурсійного туризму й туризму вихідного дня [1, 2, 6, 8] націленого на популяризацію дерев'яної сакральної архітектури краю як цілісного, унікального, конкурентоздатного туристичного продукту регіону.

На території громади розміщено вісім сакральних дерев'яних споруд цікавих з погляду туризму та популяризації історико-культурної спадщини краю: Церква Св. Миколая (с. Дмитровичі), Церква Воздвиження Чесного Животворного Хреста (с. Великі Мокряни), Церква Св. Івана Богослова (с. Малі Мокряни), Церква Св. Йосафата (с. Шишировичі), Церква Різдва Пресвятої Богородиці (с. Дидятічі), Церква Св. Іллі (с. Вовчищовичі), Церква Воздвиження Чесного Хреста (с. Довгомостиська).

Дестинацією громади є Церква Св. Миколая (1655) у с. Дмитровичі (рис. 1) — пам'ятка монументальної сакральної архітектури національного значення, дерев'яна, складена без єдиного залізного цвяха з дубових брусів, тризубна, одноверха, компактна з широким піддашшям, з первинною, до сьогодні збереженою, дубовою підлогою. У церкві збережено 4-ти ярусний іконостас 1647 р. пензля «малювача Федора з Вишні» [4], церковні книги XVII-XVIII ст. з яких особливо цінним є «Апостол» (1630) видрукований у друкарні Спиридона Соболя (м. Київ). Визнаний дослідник історичної

спадщини краю Т. Дмитрасевич так описував церкву: *«кількадесять ікон, підписаних, характерних для побуту XVII ст., ... деяка кількість ікон XVI ст. або ще давніших, між ними ікона празника Св. Миколая ... богослужбні книги це стародруки XVI–XVII ст. з друкарні Києво-Печерської Лаври, з друкарні Львівської Ставропігії, Михайла Сльозки, з друкарні монастиря в Уневі»* [5]. Учений звертає увагу й на унікальну сакральну-історичну пам'ятку збережену в церкві: *«Пам'ятковий дерев'яний хрест з XVI ст. (або давніший), з слідами татарських шабель, висить при вході до церкви, оточений пошаною народа, як останній свідок татарського лихоліття ...»* [5].

Дзвіниця споруджена пізніше церкви за зразком оборонної башти, яка з усіх сторін має по три вікна. Церква і дзвіниця оточені автентичною дерев'яною огорожею (1816) [4], яка покрита двоспадовим дахом, має центральну вхідну браму та дві бічні хвіртки. Дерев'яна церковна огорожа також є туристичною дестинацією, оскільки її аналоги практично відсутні на теренах Західної України.

Рис. 1. Церква Св. Миколая (с. Дмитровичі) [4, 7]

Церква Св. Миколая уже залучена до паломницьких маршрутів укладених територією області. Вона є сакральну-історичним об'єктом паломницького шляху «Львівська дорога святого Якова», який розробляє й популяризує кафедра туризму ЛНУ ім. І. Франка. У перспективі може стати окрасою туристичного кільця «Дерев'яні церкви Судово-Вишнянщини».

Церква Воздвиження Чесного Животворного Хреста у с. Великі Мокряни (рис. 2) споруджена у 1937 р. за проектом Є. Нагірного. Перше згадка про церкву в поселенні припадає на 1507 р. Будівля зазнала кілька реконструкцій. Сучасна дерев'яна тризубна церква побудовано громадою без чіткого первинного архітектурного бачення: лише коли заклали підвалини церкви, громада замовила проект у

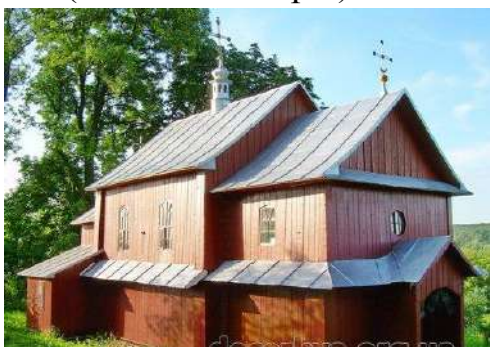
Є. Нагірного. На жаль до сьогодні не збереглася велика баня складної форми й конструкції, що була зруйнована у 1941 р. У 1942-1943 рр. мешканці вкрили наву суцільним дахом з заломом, увінчаним на гребені ліхтарем з маківкою; з північної сторони до вітваря добудували ризницю, із західної до бабинця — невеликий присінок [4, 7]. Ці добудови дещо видозмінили проект Є. Нагірного, але не порушили архітектурну цілісність й естетичну привабливість храму.

Церква Воздвиження Чесного Животворного Хреста, с. Великі Мокряни (світлина авторів)

Церква Св. Івана Богослова, с. Малі Мокряни

Церква Св. Йосафата, с. Шишировичі

Церква Різдва Пресвятої Богородиці, с. Дидятичі

Церква Св. Іллі, с. Вовчищовичі

Церква Воздвиження Чесного Хреста, с. Довгомостиська

Рис. 2. Дерев'яні церкви Судово-Вишнянщини [4, 7]

Дерев'яна Церква Св. Івана Богослова (с. Малі Мокряни)

споруджена у 1855 р. *«Вона є безверхньою тризубною будівлею, рівновисокі і рівноширокі зруби нави і бабинця якої вкриті спільним повним дахом з маківкою над навою»* [4]. Церква має давній іконостас, багато ікон якого збереглися з дати спорудження церкви.

Сучасна обмеженість доступності сіл Великі і Малі Мокряни засобами громадського транспорту та поганий стан дорожнього покриття [3] звужують можливість їхнього залучення у туристичну сферу громади. Ремонт дорожнього покриття є не тільки вимогою часу, але й інвестицією у туристичну сферу регіону.

Туристичний потенціал дерев'яної Церкви Св. Йосафата у с. Шишировичі зумовлений сакральністю місця її розташування та історичною цінністю будівлі. Перші відомості про церкву на підвищенні при в'їзді в село з боку м. Судова Вишня датовані XVII ст. З цього часу місце розташування церкви не дивлячись на кілька варіантів її перебудови не змінювалося. У 1913 р. громада села викупила у громади Судової Вишні, яка розпочала спорудження нового кам'яного храму, дерев'яну церкву XVII ст. [5]. Церква у XX ст. не зазнала суттєвих реконструкцій, її вік датується понад 370 років. Це *«тризрубна безверха будівля латинізованого типу, вищий двосхилий дах нави якої увінчаний маленьким ліхтариком з маківкою. До північної стіни бабинця прибудована маленька ризниця. Святиня оточена вузьким піддашшям, яке над головним входом переходить у двосхилий дашок»* [10]. У XXI ст. освячено новий іконостас [4], на жаль через відсутність реставраційних робіт у XX ст. втрачено оригінальні настінні розписи.

Історико-культурну цінність має дерев'яна дзвіниця Церкви Св. Йосафата датована 1913 р., збудована відповідно до архітектурного стилю перевезеної з Судової Вишні церкви.

Дерев'яна Церква Різдва Пресвятої Богородиці у с. Дидятичі датована 1778 р. *«Це хрещата в плані будівля, восьмерик з банею, нави якої увінчані ліхтарем із маківкою. Ймовірно, добудований згодом присінок. Він прикрашений по кутах двома вежами-ліхтарями»* [10]. Церква перебудована 1931 р. — надано об'ємний вигляд центральної бані, у XXI ст. виконано зовнішні ремонтні роботи.

Дерев'яна Церква Св. Іллі у с. Вовчищовичі (рис. 2) датована 1909 р., вперше про храм у поселенні згадується в історичних джерелах 1510 р. Це *«Будівля на бетонному фундаменті, хрещата в плані з укороченими боковими раменами, має прибудовані до вівтаря*

ризниці. Восьмерик середхрестя нави завершений» [4].

Дерев'яна Церква Воздвиження Чесного Хреста у с. Довгомостиська споруджена 1908 р. за проектом В. Нагірного: *«хрещата в плані, одноверха споруда, стіни якої прикрашені аркатурним пояском, характерним для цього архітекта» [7].* Сакральна споруда побудована на місці колишньої одноверхньої церкви XVII ст, яка зазнала реставрацій та перебудови у 1695 та 1853 р. [10, с. 654].

Дерев'яна сакральна архітектура Судовошишнянщини у контексті реформування господарства громади та пошуків джерел її розвитку виконує вагоме сакральне, соціально-психологічне, культурологічне, історичне, естетичне значення. Для розвитку туризму вона відіграє простороформуєчу роль — на рівні з історико-культурними об'єктами є дестинацією регіонального значення, основою для формування ододенного туристичного маршруту «Дерев'яні церкви Судовошишнянщини».

Список використаних джерел:

1. Білецький М., Котик Л. Карпатсько-Подільський рекреаційний район України: сучасний стан і перспективи розвитку / Туристичні послуги на світовому ринку як фактор розвитку міжнародного туризму: зб. матер. Міжнар. конф. — Львів: ЛПЕТ, 2018. — С. 244-255.
2. Білецький М., Котик Л. Туризм як інноваційний вектор розвитку господарства Львівської області // Сучасні проблеми розвитку туризму в Україні: зб. матер. міжнар. наук. практ. конф. — Львів: Галич-Прес, 2019. — С. 77-87.
3. Білецький М., Котик Л., Тиханович Є. Туристичний потенціал сільських населених пунктів Судовошишнянської ОТГ / Туристичний потенціал Судовошишнянської територіальної громади Львівської області: стан та перспективи розвитку. Судова Вишня, 2021.
4. Дерев'яні церкви Західної України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://decerkva.org.ua>.
5. Дмитрасевич Т.А. Благословляю вишенські стежини ... / Т. А. Дмитрасевич. — Т. 1. — Львів: Вид-во ЛНУ, 2016. — 421 с.
6. Котик Л. Виклики туризму Львівської області в умовах «коронавірусного холоду» // Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. праць. — Вип. 35. — Харків: Новий курс, 2020. — С. 141-142.
7. Прадідівська слава: українські пам'ятки [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.pslava.info>.
8. Судовошишнянська міська ОТГ [Електронний ресурс]. — Режим

доступу : <https://hromada.canactions.com/sudovovyshnianska>.

9. Судововишнянська ОТГ: короткий огляд громади [Електронний ресурс].

— Режим доступу :

https://auc.org.ua/sites/default/files/1_sudovovyshnyanska_otg.pdf.

10. Слободян В. Церкви України. Перемиська єпархія. — Львів, 1988.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ТА ІВАНО- ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ

Софія Білоус, Софія Венчак

Львівський національний університет імені Івана Франка

Львів, Україна

Постпандемічний стан розвитку туристичної галузі в Україні, ще довго буде виходити на докризовий період. Це поступовий процес відродження та розвитку галузі, та активізація соціальних та політичних процесів в регіонах та на місцевих рівнях дають підстави сподіватися, що труднощі будуть подолані. Однією з особливостей новітнього культурно-туристичного простору України загалом та зокрема Івано-Франківської та Закарпатської областей є стрімкий розвиток подієвого туризму. Подієвий туризм в останні роки захоплює все більшу частку ринку. Загалом це віддзеркалює світові тренди в туризмі, де культурні, пізнавальні та розважальні аспекти стають базою для зростання попиту та туристичних потоків у країнах Європи.

Нагальність та важливість дослідження акцентується необхідністю вивчення подієвого туризму як суспільно-економічного та організаційно-географічного явища, дослідження значення і наслідків фестивально-подієвих та інших заходів на динаміку туристичних потоків та попит зокрема. З урахуванням актуальності досліджуваної проблеми та недостатньої дослідженості, а також об'єктивної потреби у вивченні сучасного подієвого процесу у Закарпатській та Івано-Франківській областях визначено актуальність дослідження.

Важливим фактором розвитку івент-туризму є те, що Україна в 1996 р. стала членом Міжнародної ради фестивалів фольклору та

Наукове видання

Збірник наукових праць

**ГЕОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА І ТУРИЗМ:
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

**Матеріали
XV міжнародної наукової конференції**

Комп'ютерна верстка Д. Каднічанський, Т. Завадовський

Відповідальні за випуск
Д. Каднічанський, Ю. Зінько, Т. Завадовський

Підп. до друку 30.09.2021 р. Формат 60×84/16

Папір офсетний. Друк на різогр.

Умовн. друк. арк. 14,2.

Тираж 100 прим.